צריכה שתביא עוד חמש פרידין למעלה ממין אחד ומב' מינין תביא שש א**נתנתן לכהן ואינה יודעת מה נתנה הלך הכהן ועשה ואינו יודע מה עשה צריכה ד' פרידין לנדרה ושתים לחובתה וחטאת אחת בן עזאי אומר ב' חטאות א"ר יהושע זהו שאמרו כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו ז' אימר דא"ר יהושע לאפוקה מידי מעילה למיסק ליה לחובה מי אמר: מתני'** א) ב(כל הפסולין שמלקו מליקתן פסולה ואינו ב) מטמא בבית הבליעה) מלק בשמאל או בלילה ג שחט חולין בפנים וקדשים בחוץ מטמאות ג) בבית הבליעה ד) מלק בסכין ה המלק חולין בפנים וקדשים בחוץ

נתנתן לכהן ואינה יודעת מה נתנה. בחנם דחק הקונטרס לאוקמה בשקבעה נדרה עם חובתה דהך בצא מימוקמא שפיר בשלא קבעה: **כשהוא** חי קולו **אחד כשהוא מת** קולו ז'. מפרש במסכת קינין (פ"ג מ"ו) קרניו לחלוצות משמע דצאות שלא מן הכסף וכן משמע בפרק כל הצלמים (ע"ז דף מז. ושם) דבעי רמי בר חמא המשתחוה לבהמה קריה מהו לחלוצות ותימה דבהקומץ רבה (מנחות דף כח.) תניא חלוצות היתה באה מן העשת של כסף מיהו מההיא לא קשה כולי האי דהתם בשל משה שלא היו כשרות לדורות כדמשמע התם אבל קשה ממסכת תמיד (דף לג.:) ג) דתנן ושתי חלוצות של כסף בידם משמע דלף לדורות בשל כסף ותירץ ר"ת דשני עייניי חלוצות היו של כהנים בשל כסף ושל לוים בשל קרני בהמה לכלי שיר ועוד י"ל דחלוצות דקינים ודמסכת ע"ז היינו שופר כדאמר בסוף במה מדליקין (שבת דף לו.) ובפרק לולב הגזול (סוכה דף לד.) **דלשתני שמתתייהו חלוצרתא** שיפורא שיפורא חלוצרתא ובסוף במה מדליקין (שבת דף לו.) איכא ברייתא שקולאה לחלוצות שופר ומיהו קשה דבמסכת עבודה זרה איירי במכשירי קרבן כדאמר התם ועל הקרבן לא היו תוקעין בשופר אלא בחלוצות כדכתיב ותקעתם בחלוצות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם (במדבר י): **אימר דא"ר יהושע (בן לוי) לאפוקה מידי מעילה למיסק ליה לחובה מי אמר.** תימה מ"ש זו מזו וי"ל דכי האי גוונא אשכחן פ"ק דמנחות ב) (דף יב.) דזריקה מועלת ליולא ושיריס שחסרו בין קמיצה להקטרה שאסורין באכילה והקטרתן מוליאן מידי מעילה וזריקת פיגול (ר"ל) בפ"ק דמעילה (דף ג:) דמפקא מידי מעילה אע"ג דלא עלה לשם חובה וי"מ דמדאורייתא נמשכה ב) ונעשה חטאת גמורה ותקנתא דרבנן היא דאינו עולה לשם חובה וצ"ל דקסבר ר' יהושע אין שחיטה לעוף מן התורה וחולין בעזרה לאו דאורייתא כדאמר בזבחי (דף כט.) גבי מדיר בנו בזבחי למ"ד כדי לחנכו במצות ואי נמי קסבר חולין בעזרה דאורייתא היה ועוף לאו דאורייתא כדאשכחן גבי ב ר"ש בפ' כיסוי הדם (חולין דף פח:) דקסבר דאורייתא ואפ"ה היה ועוף לאו דאורייתא ולית ליה ההיא דרשה בפ"ב בב) דקדושין (דף מז: מח.) דמרבה בעופות וא"ת למ"ד לאו דאורייתא למאי איצטריך קרא לחטאת העוף בלה על הספק דהא ר' יוסי בר חנינא דאמר לאו דאורייתא כדמוכח בזבחי ומצריך קרא לחטאת העוף בלה על הספק וי"ל דאתא קרא למימר ל) להביא על הספק כמו בבהמה אשם תלוי:

מלק בשמאל או בלילה אין מטמאין בבית הבליעה. לאורה כולה מתניתין ר"ש היא דאמר לקמן בפרק המזבח מקדש (דף פד.) שכל שפסולו בקודש אם עלה לא ירד דהא אמרינן בגמרא [סט.] דמליקה המתרת את האיסור פי' דאם עלה לא ירד אינה מטמאה בבית הבליעה ומליקת לילה לר' יהודה תרד כדאמר בפ' המזבח מקדש (שם) פרט לנשחטה בלילה וכן לעולא [סו:] דתנן וכולן אין מטמאין בבית הבליעה והיינו בשחיטת [לא] דרוס ד) דתרד לר' יהודה כדאמר בשמעתין לב) קמייתא דמעילה (דף ג:) אלא מתניתין ר"ש היא ותימה אי כר' שמעון האמר דמליקת שמאל מליקה גמורה היא למאי דגרס ר"ת לעולא בפ"ב (דף כד:) ה) מלק בשמאל פסול ורבי יהודה לג) מכשיר וי"ל דקבר ליה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא א"נ ו מודה ר' יהודה בעוף דכל שפסולו בקודש אם עלה לא ירד דהנך תלתא מיעוטי דלקמן בבהמה כתיבי ומיהו על כרחין חד מייייהו בעוף דאם תימא כל פסולי דעוף אם עלה לא ירד: **שחט חולין בפנים וקדשים בחוץ.** בגמ' נפקא לן דמשוש לד) שחיטה אינה מטמאה בבית הבליעה אע"ג דאינה מתרת את האיסור: **מלק בסכין.** פירש בקונטרס דמחליד לפי שנועץ ראשו של סכין משום דאינו רוצה לחתוך רוב בשר קודם הסימנין ואי אפשר לומר כן בפ' קמא דחולין (דף כ:) דהתם קרי ליה מחליד אע"ג דסלקא דעתך שחותך רוב בשר והתם פי' בקונטרס דלאחר שנתפרקו פירקי העצם ניעוץ הסכין תחת העצם לה) והויא חלדה ולפי' זה לא איירי בסכין רחבה ורואה דחשיב חלדה לפי ששוחט הסימנין ממטה למעלה ואפילו בסכין רחבה:

אין מטמאין. איזה מין בהמה: **ושתים לחובתה.** לעולה ומב' מינין שמא הראשונים קרבו למטה ויצאת ידי חטאת וצריכה להביא עולה מאותו המין לזווג לו והיא אינה יודעת מאיזה מין היה וצריכה שתביאם יתר לפי שקבעה נדרה עם חובתה (כי"י). ג"מ, מאיזה מין היה והרי לו זוג ממנה משתים שהביאה לחובתה משני מינין (כי"מ): יב) משני מינין כל"ל (ש"מ) וסמ"ל ומס"ל וב' לעולת חובתה (ב"ש): יג) ס"מ ותשאת אחת. מאיזה מין שתרצה שמא הראשונים קרבו למעלה ולא יצאת ידי חטאת ואע"פ שאינה יודעת מאיזה מין היו הראשונים תביא חטאת מאחד המינין ותאמר אם זה ממין הראשונים הוא הרי זה בן זוג לעולה שקרבה כבר ואם מין אחר הוא הרי הוא בן זוג לפרידת מינו שאני מביאה עמו מן השתים שהביא(ה) באחרונה לעולת חובתה [מאותו מין של חטאת (כי"פ)] ורבנן דפליגי הכא עלה דבן עזאי לטעמייהו דאמר' במסכת קינין האשה שהביאה עולתה תור ואחר כך הביאה חטאתה בן יונה תכפול ותביא עולתה בן יונה שהכל הולך אחר חטאת ואף היא אחרונה ואף זו אי נמי קרבה עולתה הראשונה ממין אחר עכשיו שהביאה חטאתה שלא מאותו המין תכפול ותזווג לו העולה מן השתים שהיא מביאה עמו מאותו המין (כתה"י. ובעי"ז בש"מ): יד) ל"ל לה (*ש"מ): טו) ל"ל אחד מב' שהביאה לחובתה (ש"מ): טז) לה אותה שממינה כל"ל (ב"ש): יז) ס"מ בן עזאי אומר ב' חטאות. בן עזאי לטעמיה דאמר התם גבי אשה שהביאה עולתה תור וחטאת בן יונה הכל הולך אחר הראשון ותביא ותכפול חטאתה תור הלכך זו שאינה יודעת איזה מין הביאה ראשון ויש לומר כולן למעלה קרבו ויצאת ידי עולתה ואינה יודעת מאיזה מין צריכה להביא ב' חטאות מב' מינין ובין לרבנן ובין לבן עזאי אין חטאות הללו נאכלות שהרי על הספק באו שיש לומר הראשונים למטה קרבו וכבר יצאת ידי חטאת (כי"י): יח) לא היתה צריכה אלא ד' פרידין לנדרה כל"ל. ס"מ שתים לעולת נדרה וב' לחובתה (ש"מ): יט) להביא עוד שמונה ד' לנדרה כו' (*ש"מ): כ) ס"מ מעילה בדבר הזה יש לה תורת חטאת העוף שלא יעבור בה. הס"ד. ומה"ד למיסק כו' (כי"פ): **כא)** מזמת המשנה עד אמר ריש נקיים הפגול והנותר וכו' שבדף עח ע"ב, אינו מפי' רש"י וז"ל כי בכל הספרים מכתיבת יד אינו נלשון הדפוס, והרבה לשונות מביאין המו' בשם רש"י וז"ל ואינם בדפוס ובספרי היד הס (ב"ש). ולשון רש"י רשמתי בתוך ס"מ (שמב"י). ונלשון רש"י בתוספות רש"י כת"י. גם הוספנו במדור זה לידורים הרבה מכתה"י שלפנינו, שלא שמתם עין הדפוס מעולם: כב) שנפסלו (ש"מ): כג) ה"ג במתניתין כל"ל (ש"מ): כד) מכל מקום (צ"ק): כה) ומפני (ש"מ), נ"מ או מפני (גליון): כו) דמנחות דשירים שחסרו בין כו' מידי מעילה וזריקה מועלת ליוצא ופיגול כדאמרינן בפ"ק דמעילה כו' כל"ל (צ"ק): כז) נמשכת ונעשת (ד"ו): כח) תיבת גבי נמחק (ש"מ): כט) ל"ל דם ב (ש"מ): ל) למימר דחייב להביא על הספק כמו בבהמת (ד"ו): **לא)** נ"מ כשחיטת (צ"ק, פ"מ). ועי' לעיל סז ו בתוד"ה וכהי קדשים קדשים (ש"מ): לב) בשמעתא (ש"מ): לג) נ"ל שמעון (ש"מ): לד) דשום (ש"מ): לה) הוא בנוסחאות רש"י כת"י, עי' לות כמ: לו) העצם לפי שאין העצם מתפשט לבאן ולכאן כדרך שאר בית השחיטה אלא עומד במקומו וכשהסכין תחת העצם הויא חלדה, ולפי' זה כל"ל (ש"מ): לז) נ"מ קצר (כי"י):

מסורת הש"ס

א) [חולין כ: כח.], **ב)** קינים פ"ג מ"ו, **ג)** [פ"ז מ"ג וע' תוי"ט], **ד)** וע' לעיל סז. תוד"ה והרי, **ה)** ד"ה והרי:

גליון הש"ס

תוד"ה מלק וכו' מודה ר"י בעוף. עיין לקמן דף פד ע"ב תד"ה ומוליא לי בסה"ד. ועי' כריש מעילה תד"ה וכיה:

שינויי נוסחאות

א) בקצת נוסחאות גרסי' להך בצא בסיום המשנה (הגרי"ב). אבל מלשון הגמ' בע"ב משמע כגי' שלפנינו (רש"ש ונ"ש). וכן משמע מדברי הרמב"ם (יד דוד): **ב)** ואינן מטמאין (כי"מ): **ג)** מטמאין (כי"מ): **ד)** לנדרה או להביא שש בשתי פעמים שתי תורים עם עולת חובתה ושני בני יונה ופרידה אחת ממין חובתה בקרבן אחר וכשהביאה כו' (*ב"ש): **ה)** ל"ל אחר. וכ"ה בתוי"ט בקנים, וי"ל שתביא עתה קן שלם ממין אחר לספק פירוסה, שהרי קובעתו כו', ר"ל וא"כ ע"כ צריכה עוד פרידה אחת מאותו מין שהביאה כבר לחובתה (רש"ש): **ו)** ל"ל אחר (ב"ש, רש"ש ונ"ש). נ"מ קן ופרידה ממין אחד (גליון). ועי' מ"ד: **ז)** ב' תורין כל"ל (דברי נחמיה): **ח)** נ"מ מכלן ועד סוף הדיבור אם לא שנפסל אחת מן הראשונים היה דייה עוד בג' פרידין א' ממין הראשונים שקרבה ממין עולת חובתה וקן ממין אחר דממה נפשך הקריב ב' תורין עם מין חובתה וב' בני יונה עם מין חובתה אבל לפי שעשה הכהן חצייה למטה נמצא שלא עשתה כלום בראשונים לנדרה שהרי לא קרבו אלא ב' עולות בקרבן בפעם אחד והיא קבעה עליה ג' יחד הלכך אם הראשונים מין אחד היו צריכין עוד ה' עולות ג' מאותו המין וב' ממין אחר ב' קינין מב' מינין לספק פירושה ופרידה אחת לקביעותה להביא אחת ממין חובתה עם נדרה וחובתה כבר קרבה ויצאת ידיה (כי"י, ובעי"ז בכי"פ): **ט)** ל"ל ובן (*ש"מ): **י)** ל"ל ידי לידתה (*ש"מ). נ"מ ידי חובתה (גליון): **יא)** נ"מ צריכה שתביא עוד ד' פרידין לנדרה. ב' קינין מב' מינין שהרי פירשה ואינה יודעת מה פרשה והדוקקה לב' מינין והיא אינה יודעת מאיזה מין הביאה: ושתים לחובתה. לעולה ומב' מינין שמא הראשונים קרבו למטה ויצאת ידי חטאת וצריכה להביא עולה מאותו המין לזווג לו והיא אינה יודעת מאיזה מין היה וצריכה שתביאם יתר לפי שקבעה נדרה עם חובתה (כי"ר). ג"מ, מאיזה מין היה והרי לו זוג ממנה משתים שהביאה לחובתה משני מינין (כי"מ): **יב)** משני מינין כל"ל (ש"מ) וסמ"ל ומס"ל וב' לעולת חובתה (ב"ש): **יג)** ס"מ ותשאת אחת. מאיזה מין שתרצה שמא הראשונים קרבו למעלה ולא יצאת ידי חטאת ואע"פ שאינה יודעת מאיזה מין היו הראשונים תביא חטאת מאחד המינין ותאמר אם זה ממין הראשונים הוא הרי זה בן זוג לעולה שקרבה כבר ואם מין אחר הוא הרי הוא בן זוג לפרידת מינו שאני מביאה עמו מן השתים שהביא(ה) באחרונה לעולת חובתה [מאותו מין של חטאת (כי"פ)] ורבנן דפליגי הכא עלה דבן עזאי לטעמייהו דאמר' במסכת קינין האשה שהביאה עולתה תור ואחר כך הביאה חטאתה בן יונה תכפול ותביא עולתה בן יונה שהכל הולך אחר חטאת ואף היא אחרונה ואף זו אי נמי קרבה עולתה הראשונה ממין אחר עכשיו שהביאה חטאתה שלא מאותו המין תכפול ותזווג לו העולה מן השתים שהיא מביאה עמו מאותו המין (כתה"י. ובעי"ז בש"מ): **יד)** ל"ל לה (*ש"מ): **טו)** ל"ל אחד מב' שהביאה לחובתה (ש"מ): **טז)** לה אותה שממינה כל"ל (ב"ש): **יז)** ס"מ בן עזאי אומר ב' חטאות. בן עזאי לטעמיה דאמר התם גבי אשה שהביאה עולתה תור וחטאת בן יונה הכל הולך אחר הראשון ותביא ותכפול חטאתה תור הלכך זו שאינה יודעת איזה מין הביאה ראשון ויש לומר כולן למעלה קרבו ויצאת ידי עולתה ואינה יודעת מאיזה מין צריכה להביא ב' חטאות מב' מינין ובין לרבנן ובין לבן עזאי אין חטאות הללו נאכלות שהרי על הספק באו שיש לומר הראשונים למטה קרבו וכבר יצאת ידי חטאת (כי"י): **יח)** לא היתה צריכה אלא ד' פרידין לנדרה כל"ל. ס"מ שתים לעולת נדרה וב' לחובתה (ש"מ): **יט)** להביא עוד שמונה ד' לנדרה כו' (*ש"מ): **כ)** ס"מ מעילה בדבר הזה יש לה תורת חטאת העוף שלא יעבור בה. הס"ד. ומה"ד למיסק כו' (כי"פ): **כא)** מזמת המשנה עד אמר ריש נקיים הפגול והנותר וכו' שבדף עח ע"ב, אינו מפי' רש"י וז"ל כי בכל הספרים מכתיבת יד אינו נלשון הדפוס, והרבה לשונות מביאין המו' בשם רש"י וז"ל ואינם בדפוס ובספרי היד הס (ב"ש). ולשון רש"י רשמתי בתוך ס"מ (שמב"י). ונלקטו כולם אל מדור נוסחאות רש"י כת"י. גם הוספנו במדור זה לידורים הרבה מכתה"י שלפנינו, שלא שמתם עין הדפוס מעולם: **כב)** שנפסלו (ש"מ): **כג)** ה"ג במתניתין כל"ל (ש"מ): **כד)** מכל מקום (צ"ק): **כה)** ומפני (ש"מ), נ"מ או מפני (גליון): **כו)** דמנחות דשירים שחסרו בין כו' מידי מעילה וזריקה מועלת ליוצא ופיגול כדאמרינן בפ"ק דמעילה כו' כל"ל (צ"ק): **כז)** נמשכת ונעשת (ד"ו): **כח)** תיבת גבי נמחק (ש"מ): **כט)** ל"ל דם ב (ש"מ): **ל)** למימר דחייב להביא על הספק כמו בבהמת (ד"ו): **לא)** נ"מ כשחיטת (צ"ק, פ"מ). ועי' לעיל סז ו בתוד"ה וכהי קדשים קדשים (ש"מ): **לב)** בשמעתא (ש"מ): **לג)** נ"ל שמעון (ש"מ): **לד)** דשום (ש"מ): **לה)** הוא בנוסחאות רש"י כת"י, עי' לות כמ: **לו)** העצם לפי שאין העצם מתפשט לבאן ולכאן כדרך שאר בית השחיטה אלא עומד במקומו וכשהסכין תחת העצם הויא חלדה, ולפי' זה כל"ל (ש"מ): **לז)** נ"מ קצר (כי"י):

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' פרק י מהל' פסה"מ הלכה ג:

יז ב מיי' פ"ז מה הלכה ו והלכה ט:

יח ג מיי' פרק ז מה (הל"ג) [הל"ח] וס"ג מהל' אבות הטומאה הלכה י"ב וס"ח מה הלכה כ:

ד מיי' פ"ז מהלכות פסה"מ הלכה ג:

מוסף רש"י

מלק בסכין. מלק עוף קדשים בסכין גדולה היא והאוכל נבלת עוף טהור מטמא בגדים שהוא לבוש בשעה שבולעה ולא בגדים שקודם לכן ולא בגדים שלבש אחר שהיא במעיו ואין לה טומאת מגע לגמרי אלא טומאת בליעה זו לבדה וכולה יצליפון לה בתורת הכנים וכו' (חולין כ: ע"ש):

נוסחאות רש"י כת"י

מלק בשמאל. דמליקתו פסולה דכתיב בה הכהן וכל מקום שנאמר אצבע והכוהנה אינו אלא ימין: [**או בגיליה.** דכתיב ביום לוחו. (וכן גילסת רש"י של מהר"פ) (ש"מ)]: **אין מטמאין.** הואיל ופסולן בקודש ואהנאתי מליקה לידיהו אתם עלו לא ירדו וגמר' יליף לה מקמלי מה טריפה שאינה מטמא את האיסור וכו' וזהו הטעם בכל מליקות פסולות: ה"ג במתני' **שחט חולין בפנים וקדשים בחוץ אין מטמאין בבית הבליעה.** ואע"פ שאסורין באכילה, וגמ' מפרש טעמא: **מלק בסכין.** לא מליקה ולא שחיטה היא שהרי בראשו של סכין מליק דהא מליקה כליפורן היא ומוחך שדרה ומפרקת עד שהוא מגיע לסימנים ולריך לעשות ע"י חיתוך קלת לו: שלא יחתוך רוב בשר עד שיגיע לסימן כדאמרן בפירקין דלעיל (דף פה:) וכשהוא עושה בסכין אי אפשר אלא בראש הסכין שקורין פינט"ל ומגלה מחליד כדאיתא בפרק קמא דחולין: [**מלק חולין בפנים כו'**]. חולין לא שייכא בהו מליקה וכן חוץ לעזרה אפילו בקדשים, שכל אלו אפי' עלו ירדו אלין פסולן בקודש הילכך ליכא למעוטינהו משום מתירין את האסור וכהו להו בכלל נגיליה:

שיטה מקובצת

נתנתן לכהן כו'. פירש"י דקפ' אקבעה נדרה ופירשה נדרה ואינה יודעת מה פירשה ואינה יודעת מה נתנה מו בהמה מעין, ונקי הכהן אינו יודע מה עשה מו טולן למעלה כו', צריכה להביא ד' פרידין לנדרה בפירקה ובי' לחובתה לעולה משני מינין, דשמא הרא"שונים קרבו למטה ויצאת ידי חטאת ומעין הרא"שונים צריכה להביא עולה מאותו המין לזווג לו והיא אינה יודעת מאיזה מין היה וצריכה שתביאם יתר לפי שקבעה נדרה עם חובתה ולא יצאת ידי חטאת ואע"פ שאינה יודעת מאיזה מין היו הראשונים תביא חטאת מאחד המינין ותאמר אם זה ממין הראשונים הוא הרי זה בן זוג לעולה שקרבה כבר ואם מין אחר הוא הרי הוא בן זוג לפרידת מינו שאני מביאה עמו מן השתים שהביא(ה) באחרונה לעולת חובתה [מאותו מין של חטאת (כי"פ)] ורבנן דפליגי הכא עלה דבן עזאי לטעמייהו דאמר' במסכת קינין האשה שהביאה עולתה תור ואחר כך הביאה חטאתה בן יונה תכפול ותביא עולתה בן יונה שהכל הולך אחר חטאת ואף היא אחרונה ואף זו אי נמי קרבה עולתה הראשונה ממין אחר עכשיו שהביאה חטאתה שלא מאותו המין תכפול ותזווג לו העולה מן השתים שהיא מביאה עמו מאותו המין (כתה"י. ובעי"ז בש"מ): יד) ל"ל לה (*ש"מ): טו) ל"ל אחד מב' שהביאה לחובתה (ש"מ): טז) לה אותה שממינה כל"ל (ב"ש): יז) ס"מ בן עזאי אומר ב' חטאות. בן עזאי לטעמיה דאמר התם גבי אשה שהביאה עולתה תור וחטאת בן יונה הכל הולך אחר הראשון ותביא ותכפול חטאתה תור הלכך זו שאינה יודעת איזה מין הביאה ראשון ויש לומר כולן למעלה קרבו ויצאת ידי עולתה ואינה יודעת מאיזה מין צריכה להביא ב' חטאות מב' מינין ובין לרבנן ובין לבן עזאי אין חטאות הללו נאכלות שהרי על הספק באו שיש לומר הראשונים למטה קרבו וכבר יצאת ידי חטאת (כי"י): יח) לא היתה צריכה אלא ד' פרידין לנדרה כל"ל. ס"מ שתים לעולת נדרה וב' לחובתה (ש"מ): יט) להביא עוד שמונה ד' לנדרה כו' (*ש"מ): כ) ס"מ מעילה בדבר הזה יש לה תורת חטאת העוף שלא יעבור בה. הס"ד. ומה"ד למיסק כו' (כי"פ): **כא)** מזמת המשנה עד אמר ריש נקיים הפגול והנותר וכו' שבדף עח ע"ב, אינו מפי' רש"י וז"ל כי בכל הספרים מכתיבת יד אינו נלשון הדפוס, והרבה לשונות מביאין המו' בשם רש"י וז"ל ואינם בדפוס ובספרי היד הס (ב"ש). ולשון רש"י רשמתי בתוך ס"מ (שמב"י). ונלקטו כולם אל מדור נוסחאות רש"י כת"י. גם הוספנו במדור זה לידורים הרבה מכתה"י שלפנינו, שלא שמתם עין הדפוס מעולם: **כב)** שנפסלו (ש"מ): **כג)** ה"ג במתניתין כל"ל (ש"מ): **כד)** מכל מקום (צ"ק): **כה)** ומפני (ש"מ), נ"מ או מפני (גליון): **כו)** דמנחות דשירים שחסרו בין כו' מידי מעילה וזריקה מועלת ליוצא ופיגול כדאמרינן בפ"ק דמעילה כו' כל"ל (צ"ק): **כז)** נמשכת ונעשת (ד"ו): **כח)** תיבת גבי נמחק (ש"מ): **כט)** ל"ל דם ב (ש"מ): **ל)** למימר דחייב להביא על הספק כמו בבהמת (ד"ו): **לא)** נ"מ כשחיטת (צ"ק, פ"מ). ועי' לעיל סז ו בתוד"ה וכהי קדשים קדשים (ש"מ): **לב)** בשמעתא (ש"מ): **לג)** נ"ל שמעון (ש"מ): **לד)** דשום (ש"מ): **לה)** הוא בנוסחאות רש"י כת"י, עי' לות כמ: **לו)** העצם לפי שאין העצם מתפשט לבאן ולכאן כדרך שאר בית השחיטה אלא עומד במקומו וכשהסכין תחת העצם הויא חלדה, ולפי' זה כל"ל (ש"מ): **לז)** נ"מ קצר (כי"י):